

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

A. Η Περιφέρεια Ι.Ν. - βασικά χαρακτηριστικά

Η ΠΙΝ αποτελεί νησιωτική περιφέρεια στο δυτικό τμήμα του ελλαδικού χώρου, αποτελούμενη από 32 νησιά, με συνολική έκταση 2.318 τ.χλμ, και 207.855 μόνιμους κατοίκους το 2011, το 1,93% του πληθυσμού της χώρας.

Η οικονομία της παρουσίαζε τα τελευταία είκοσι χρόνια, σε γενικές γραμμές, μια σταθερή πορεία ανάπτυξης που στηριζόταν στην ανάκαμψη του τουρισμού παγκοσμίως και τη σταθερή εγχώρια ζήτηση, ενώ η γεωγραφική της θέση προσδιορίζει και το ρόλο της στο μεσογειακό και ευρωπαϊκό χώρο και ειδικότερα στο θαλάσσιο άξονα Αδριατικής – Ιονίου.

Οι επιπτώσεις από την παρατεταμένη οικονομική κρίση που πλήττει τη χώρα τα τελευταία χρόνια, είναι εμφανείς στα μεγέθη του ΑΠΠ, του διαθέσιμου εισοδήματος ή της ανεργίας. Η κατάσταση αυτή αποτυπώνεται στην κατάταξη της ΠΙΝ στην 249η θέση ανάμεσα στις 262 ευρωπαϊκές Περιφέρειες και στην 7η θέση των 13 ελληνικών Περιφερειών, με βάση το δείκτη «περιφερειακής ανταγωνιστικότητας» (EU Regional Competitiveness Index RCI 2013).

B. Ανάγκες, Στρατηγική & Όραμα Π.Ι.Ν έως το 2020

Στο περιβάλλον αυτό η ΠΙΝ καλείται να αναδείξει την αναπτυξιακή της στρατηγική για την περίοδο έως το 2020, λαμβάνοντας υπόψη την αντίστοιχη εθνική και ευρωπαϊκή αναπτυξιακή στρατηγική, που συμπυκνώνεται στην επιδίωξη για «έξυπνη», «βιώσιμη» και «χωρίς αποκλεισμούς» ανάπτυξη.

Βασικές συνιστώσες της στρατηγικής αυτής αποτελούν επιμέρους επιδιώξεις που εστιάζουν στην:

-«*Εξυπνη εξειδίκευση*», η οποία επικεντρώνει την παραγωγική προσπάθεια του τόπου στους τομείς της αγροδιατροφής & γαστρονομίας, της θαλάσσιας οικονομίας, του θεματικού τουρισμού και της δημιουργικής/πολιτιστικής οικονομίας, με την αξιοποίηση της γνώσης (έρευνα, τεχνολογίες, καινοτομία)

-«*Αντιμετώπιση της φτώχειας & του κοινωνικού αποκλεισμού*», που εντοπίζει τις περισσότερο ευάλωτες στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό ομάδες (φτωχοί, άνεργοι, μετανάστες, ρομά, ΑμεΑ κ.ά.) και επιδιώκει με ολοκληρωμένες πολιτικές να αμβλύνει το αρνητικό φαινόμενο.

-«*στρατηγική της Μακρο-Περιφέρειας Αδριατικής – Ιονίου*», στο πλαίσιο της οποίας και με βασικό εργαλείο τη συνεργασία, επιδιώκεται η πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων σε θέματα όπως, η οικονομία της θάλασσας, η διασύνδεση των περιοχών, το θαλάσσιο περιβάλλον και η ελκυστικότητα που συνδέεται με τον τουρισμό.

Πρόκειται για στρατηγικές που διαμορφώνονται μέσα από διαδικασίες συνεχούς συζήτησης και διαβούλευσης, σε κάθε επίπεδο και συγκλίνουν στη διαπίστωση ότι οι σύγχρονες ανάγκες και προκλήσεις για την ΠΙΝ έχουν να κάνουν με:

A. την τόνωση της ανταγωνιστικότητας του υφιστάμενου παραγωγικού προτύπου, ανάγκη που προκύπτει από

- τη σχετικά χαμηλή Προστιθέμενη Αξία, (ειδικά σε α'γενή & β'γενή τομέα)
- την απουσία ισχυρών δια-τομεακών συνδέσεων μεταξύ των ΜΜΕ και
- τη σημαντική υστέρηση σε καινοτομίες και τεχνολογίες

B. την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού σε προσόντα, ανάγκη που προκύπτει από

- τη σχετικά χαμηλή εξειδίκευση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού,
- το σχετικά χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης πληθυσμού

Γ. την αντιμετώπιση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης στον κοινωνικό ιστό, ανάγκη που προκύπτει από

- την ανεργία, που εκτός από την έντονη εποχική διακύμανση, έχει διπλασιαστεί λόγω της ύφεσης
- τη φτώχεια, που πλήττει περισσότερο ορισμένες ευπαθείς ομάδες

- την εξασθένιση της δυνατότητας πρόσβασης σε συστήματα υγείας/φροντίδας για ευρύτερα κοινωνικά στρώματα

4. την αντιμετώπιση των πιέσεων & των περιορισμών νησιωτικότητας, ανάγκη που προκύπτει από

- την προβληματική προσπελασιμότητα, διαπεριφερειακή και ενδοπεριφερειακή
- τις πιέσεις στο περιβάλλον και τους πόρους από το αναπτυξιακό πρότυπο
- την ανάγκη εξοικονόμησης ενεργειακών & υδατικών πόρων,
- τις απειλές από φυσικούς κινδύνους & την κλιματική αλλαγή
- τις χωρικές ανισότητες και αναπτυξιακές διαφοροποιήσεις στο «εσωτερικό» της ΠΙΝ

Λαμβάνοντας όλα τα παραπάνω υπόψη, η νέα στρατηγική της Περιφέρειας στοχεύει να καταστήσει τα Ιόνια Νησιά «**Ελκυστικό Προορισμό & Βιώσιμο Τόπο**», με

1.τη διαφοροποίηση του παραγωγικού συστήματος & προτύπου με αναφορά στην «έξυπνη εξειδίκευση»,

2.την ενίσχυση του κοινωνικού ιστού, με γνώμονα την παροχή «ίσων ευκαιριών», και

3. τη διαχείριση του περιβάλλοντος & του χώρου, στην κατεύθυνση της «βιωσιμότητας»

Γ. Η συμβολή του ΠΕΠ Ι.Ν. 2014-2020 στην Περιφερειακή Στρατηγική

Για την υλοποίησή της, η περιφερειακή στρατηγική χρησιμοποιεί ως εργαλεία τους 11 Θεματικούς Στόχους και τις επιμέρους Επενδυτικές Προτεραιότητες, που είναι κοινά για όλες τις ευρωπαϊκές περιφέρειες, και αποτυπώνονται στη συνέχεια.

Επιπλέον αναζητεί πόρους, καταρχήν από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ιονίων Νήσων 2014-2020 (Π.Ε.Π.), αλλά και από κεντρικές, τομεακές πολιτικές (για την Επιχειρηματικότητα, την Αγροτική Ανάπτυξη, τις Υποδομές Μεταφορών & Περιβάλλοντος, το Ανθρώπινο Δυναμικό κλπ) ή προγράμματα εδαφικής, δια-περιφερειακής συνεργασίας (Αδριατικής-Ιονίου κ.ά.) κλπ.

Όσον αφορά στο Π.Ε.Π., μέσω του οποίου αναμένεται να επενδυθούν περί τα **226,9 εκατ. €**, αυτό δομείται βασικά σε 5 Άξονες Προτεραιότητας (και επιπλέον 2 που αφορούν στην Τεχνική Βοήθεια), δηλαδή:

Άξονας 1: Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας & των ΤΠΕ (σε τομείς της «έξυπνης εξειδίκευσης»), που ενισχύει με **23,7** εκατ. € συνολικά:

-την «έρευνα & την καινοτομία με 4,5 εκ.€ (για υποδομές και προγράμματα έρευνας, & ανάπτυξη συνεργασιών ερευνητικών κέντρων με επιχειρήσεις), μέσω του Θεματικού Στόχου -1-

-την «πρόσβαση σε Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών» με 5,0 εκ€ (για τη δημιουργία εφαρμογών σε τομείς όπως η ψηφιακή προβολή, ο πολιτισμός και η τηλε-φροντίδα), μέσω του Θεματικού Στόχου -2- και

-τη «βελτίωση ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων» με 14,2 εκ€ (για την επιχειρηματικότητα στους 4 τομείς της «έξυπνης εξειδίκευσης», τη δικτύωση και συνεργασία των επιχειρήσεων και την υποστήριξή τους στο να καινοτομούν), μέσω του Θεματικού Στόχου -3-

Άξονας 2: Προστασία του Περιβάλλοντος & Αειφόρος ανάπτυξη, που ενισχύει με **89,2** εκατ. € συνολικά:

-την «υποστήριξη της μετάβασης σε μία οικονομία χαμηλών ρύπων» με 12,3 εκ€ (για συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές και την κατοικία) μέσω του Θεματικού Στόχου -4- και

-την «προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, καθώς και την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων» με 10,2 εκ.€ (για αντιπλημμυρική & αντιτυρική προστασία και διαχείριση θαλάσσιας ρύπανσης, σεισμικού κινδύνου κλπ), μέσω του Θεματικού Στόχου -5-

-την «προστασία του περιβάλλοντος και την αποδοτική χρήση των πόρων» με 66,7 εκ€ (για τα στερεά απόβλητα των Μικρών Νησιών, τα συστήματα υδροδότησης, τη διατήρηση της φυσικής και

πολιτιστικής κληρονομιάς, την προστασία της βιοποικιλότητας, τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, καθώς και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας), μέσω του Θεματικού Στόχου -6-

Άξονας 3: Ενίσχυση υποδομών μεταφορών, που ενισχύει με 35,3 εκατ. € συνολικά:

-την «προώθηση των βιώσιμων μεταφορών» με 35,3 εκ€ (για τη βελτίωση βασικών οδικών δικτύων και λιμενικών υποδομών που συνδέονται με τα ΔΕΔ-Μ), μέσω του Θεματικού Στόχου -6-

Άξονας 4: Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας & πρόνοιας, που ενισχύει με 42,6 εκατ. € συνολικά:

-την «προώθηση της κοινωνικής ένταξης» με 21,1 εκ€ (υποδομές υγείας και πρόνοιας) μέσω του Θεματικού Στόχου -9- και

-την «επένδυση στην εκπαίδευση» με 21,5 εκ€ (υποδομές α'θμιας και β'θμιας εκπαίδευσης), μέσω του Θεματικού Στόχου -10-

Άξονας 5: Κοινωνική ένταξη & καταπολέμηση της φτώχειας & των διακρίσεων, που ενισχύει με 31,9 εκατ. € συνολικά:

-την «προώθηση της απασχόλησης» με 2,4 εκ € (για τη βελτίωση της πρόσβασης των ανέργων στην απασχόληση και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων σε τομείς της «έξυπνης εξειδίκευσης») και

-την «προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας» με 29,5 εκ€ (για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, την κοινωνική ένταξη περιθωριοποιημένων ομάδων, όπως οι ΡΟΜΑ, την καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος ΑμεΑ & γυναικών-θυμάτων βίας, τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και την υλοποίηση τοπικών στρατηγικών απασχόλησης σε απομονωμένες περιοχές), μέσω του Θεματικού Στόχου -9- (ΕΚΤ)

Μέσω δε των **Άξόνων Προτεραιότητας -6- και -7-**, παρέχεται η δυνατότητα τεχνικής υποστήριξης για τη διαχείριση του προγράμματος και την υποστήριξη των φορέων υλοποίησης

Ορισμένες από τις παραπάνω δράσεις είναι δυνατό να υλοποιηθούν μέσω ευρύτερων συνεργασιών στο πλαίσιο στρατηγικής της «ΜακροΠεριφέρειας Αδριατικής – Ιονίου».

Τέλος, με βάση τις επιμέρους χωρικές διαφοροποιήσεις εντός της Περιφέρειας όσον αφορά στις δυνατότητες και τα πρότυπα ανάπτυξης, παρέχεται η δυνατότητα υλοποίησης **«ολοκληρωμένου χαρακτήρα τοπικών πολιτικών ανάπτυξης»** στους τομείς της «έξυπνης εξειδίκευσης» («αγροδιατροφή & γαστρονομία», «θαλάσσια οικονομία», «πράσινο τουρισμό» και «δημιουργική/πολιτιστική οικονομία»).